

Henseende kunde gaae een ad to Veie, enten, at der kunde foreskrives, at der fra den Sum, hvortil Gaarden ansættes i Handel og Wandel, skulde drages en vis aliquot Deel, og muligt var det hensigtsmæssigt, at der her blev bestemt et vist Maximum og et vist Minimum; eller, og det var den anden Veie, man kunde gaae. Loven kunde blive ledsaget af en Instrux til Taxationscommissionen, hvori Taxationsmændene instrueredes om alle de Momenter, som de havde at tage i Betragtning ved Fæstegodsets Taxering. Hvilken af disse Veie, man vilde slaae ind paa, troer jeg isørigt ikke vil være af nogen særdeles Betydning; thi Resultatet vil dog i Grunden alene komme til at berøve paa Taxationscommissionens Skjøn. Antager saaledes Taxationscommissionen, at den aliquote Deel, der i Loven er bestemt at skulle fradrages Gaardens Værdi i Handel og Wandel, er noget for høit ansat, saa vilde muligt Taxationsmændene ansætte Gaardens Værdi i Handel og Wandel saameget høiere, og omvendt; jeg troer saaledes ikke, at det i Virkeligheden vil være af nogen særdeles Indflydelse, hvilken af de af mig antydede Veie, man vilde slaae ind paa. Det forekommer mig imidlertid meget tvivlsomt, om det i det Hele er tilraadeligt at nedlægge en saa stor Magt hos Taxationscommissionen, og om det overhovedet vil lykkes at sammensætte disse Taxationscommissioner paa en for Alle tilfredsstillende Maade. Dernæst er der en anden Ulempe, som skyder af den Fremgangsmaade, der i Lovudkastet er foreslaaet; det er den Ulempe, som ogsaa er fremhævet af den ærede Forslagsstiller, at Fæstere, efterat han er bleven Gier af sin Gaard, for den Tid, han isølge Fæstecontracten vilde have Ret til at være Bruger af Eiendommen, bliver sidende for de samme Afgifter som hidtil; det er en Mellemtilstand mellem Fæste og Gier, som i flere Henseender vil være uheldig. Den ærede Forslagsstiller

har antydet nogle af disse Ulemper; jeg skal dertil endnu føie, at en saadan Bestemmelse meget let vil kunne lede til Bestræbelser efter at søge at omgaae denne Forskrift saaledes, at En vil blive sidende som tilsyneladende Gier, medens en Anden i Virkeligheden er Gier, etc. Dernæst er der endnu en anden Ulempe ved de foreslaaede Taxationer, nemlig den: at den tvungne Overgang først skal kunne indtræde efter visse Mars Forløb, efter Forslaget i 1855, men ogsaa med Hensyn til de Eiendomme, der blive fæsteledige selv forinden 1855, antager jeg, at man vil blive nødsaget til at indrømme en tvungen Overgang til Selveiendom; thi, naar en tvungen Afløsning skal kunne finde Sted, kort efter at Fæstet er tiltraadt, saa vil Bortfæstningen i Grunden være det Samme som et Salg. De Udgifter, som han paatager sig at erlægge ved Overtagelsen af Fæstet, vedbliver han jo at erlægge al den Tid at Fæstecontracten vilde have været gjældende; naar saaledes en Gaard bliver bortfæstet i 1854, saa vil Godseieren naturligtvis sørge for, at de Udgifter, som han paatager sig at erlægge som Fæster, omtrentlig kunne komme til at svare til Renten af den Capital, af den Kjøbesum, som Gaarden af Godseieren antages at være værd; for at sikre Fæstefamilierne for den Tid, indtil at Evangsloven kan træde i Kraft, troer jeg altsaa, at nogle Bestemmelser for indtræffende Fæsteledighed ville være fornødne. Naar man nu overveier alle de Ulemper, som jeg troer, at de i Lovudkastet foreslaaede Taxationer føre med sig, jeg vil ikke sige, at disse Ulemper ere uovervindelige, jeg vil troe, at de for en Deel kunne hæves, saaledes Løsten hen paa, om ikke Opgaven muligt bedre kunde løses paa en anden Maade, nemlig, om det ikke skulde være bedre: at lade Fæsteforholdene staae hen indtil indtrædende Fæsteledighed, derved undgaae Taxation og derimod lade Auction afgjøre, hvad Eiendommen er værd.